

Nr 7.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 20 december 1946 (nr 879) om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring; given Drottningholms slott den 30 december 1948.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härigenom jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att, under förutsättning att av riksdagen såsom vilande antaget förslag till ändrad lydelse av § 20 regeringsformen varder slutligen godkänt, antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 20 december 1946 (nr 879) om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring.

GUSTAF.

Herman Zetterberg.

Propositionens innehåll.

I propositionen föreslås, i anslutning till den nya militära processlagstiftningen, att ett stadgande om militär ledamots deltagande i vissa nådeärenden skall utgå. Ändringen är närmast av formell karaktär.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 20 december 1946 (nr 879)
om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring.

Härigenom förordnas, att 8 § lagen den 20 december 1946 om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring skall erhålla följande ändrade lydelse.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

8 §.

Förekommer vid prövning och avgörande av mål i högsta domstolen tillika fråga om yttrande i ärende, som avses i § 26 regeringsformen, böra de domare, som deltagit i målets avgörande, besluta i frågan. Skall yttrande i sådant ärende eljest avgivas, må beslut fattas av tre justitieråd; *i mål, som avgjorts av krigsdomstol, bör dock i stället för ett av justitieråden någon av de i § 20 regeringsformen nämnda militärpersonerna deltaga i beslutet.*

Förekommer vid prövning och avgörande av mål i högsta domstolen tillika fråga om yttrande i ärende, som avses i § 26 regeringsformen, böra de domare, som deltagit i målets avgörande, besluta i frågan. Skall yttrande i sådant ärende eljest avgivas, må beslut fattas av tre justitieråd.

Denna lag träder i kraft den dag, då Konungen låter i riksdagen uppläsa öppet brev att kungörelse utfärdats om ändrad lydelse av § 20 regeringsformen.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 november 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler fråga om *viss jämkning i lagen om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring*. Föredraganden anför följande.

I § 20 regeringsformen föreskrives för närvarande, att Konungen utser och förordnar tre militärpersoner av högre grad att med domare jäv och ansvar, efter ty i 22 § 1 mom. stadgas, i högsta domstolen övervara och rösta över mål, som från krigsdomstolarna dragas under Konungens prövning. De regler i § 22 till vilka sålunda hänvisas innebära, att medverkan av militära ledamöter i högsta domstolen är obligatorisk allenast då mål förekommer till prövning och avgörande. Frågan, huruvida militärer skola deltaga även i andra fall, har överlämnats till reglering i den för allmän lagstiftning stadgade ordningen. Såvitt angår nådeärenden ha bestämmelser i ämnet upptagits i lagen den 20 december 1946 (nr 879) om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring. I 8 § nämnda lag — som trädde i kraft samtidigt med nya rättegångsbalken — föreskrives sålunda, att om vid prövning och avgörande av mål i högsta domstolen tillika förekommer fråga om yttrande i ärende som avses i § 26 regeringsformen (dvs nådeärende), beslut i denna fråga bör fattas av samma domare som deltagit i målets avgörande. Skall yttrande i sådant ärende eljest avgivas, må beslut i allmänhet fattas av tre justitieråd. För de fall, då målet avgjorts av krigsdomstol, stadgas dock, att i stället för ett av justitieråden någon av de i § 20 regeringsformen nämnda militärpersonerna bör deltaga i beslutet. Sistnämnda bestämmelse har emellertid alltsedan den tillkom varit provisoriskt försatt ur kraft genom särskild lag den 10 juli 1947 (nr 635) om fortsatt tillämpning av äldre rättegångsbalken å rättegången vid krigsdomstol.

Vid årets riksdag har såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling antagits ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag om upphävande av samtliga stadganden i regeringsformen rörande militära ledamöter i högsta domstolen. Därvid har förutsatts att högsta domstolen framdeles även vid hand-

läggningen av militära mål skall bestå av enbart justitieråd. Om detta förslag blir slutligt antaget, bör tydligen den nyss omförmälda bestämmelsen om militär ledamots deltagande i vissa nådeärenden ej lämpligen kvarstå i 8 § lagen om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring. Jag har låtit inom departementet utarbета förslag till sådan ändring av paragrafen att nämnda bestämmelse uteslutes.

Härefter hemställer föredraganden att lagrådets utlåtande över sålunda upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 20 december 1946 (nr 879) om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring*, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar¹, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Ake Mossler.

---

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 15 december 1948.

Närvarande:

justitieråden GEIJER,
DAHLMAN,
LECH,
regeringsrådet BJÖRKHOLM.

Enligt lagrådet den 15 november 1948 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 5 november 1948, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 20 december 1946 (nr 879) om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av tillförordnade chefen för jordbruksdepartementets rättsavdelning S. Strömberg.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Bengt Larson.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 30 december 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler lagrådets den 15 december 1948 avgivna utlåtande över det den 5 november samma år till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 20 december 1946 (nr 879) om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring*.

Med förmälan att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran hemställer föredraganden att det måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande under förutsättning att av riksdagen såsom vilande antaget förslag till ändrad lydelse av § 20 regeringsformen varder slutligen godkänt.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Georg Dahlin.